

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Ipsi etiam conjugatis mortale est, veneream in carne sua
delectationem in absentia compartis, morosis de copula cum comparte
cogitationibus, voluntariè excitare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

bus turpibus, sub prætextu artificiosi carminis; qui tamen elegantiora & artificiosiora de rebus piis carmina audire fastidium, vel minori audiunt, leguntve aviditate. Sicut & illi qui libentius ac frequentius de inhonestis loquuntur corporis partibus, quàm de honestis.

42 Contingit etiam plurimos à principio solum delectari de cogitatione, sed ex ea paulatim transire in delectationem de re ipsa, maxime in materia venerea, si nec ratio bene vigilet, nec cor bene custodiatur.

CAPUT V.

Delectatio morosa viduarum ac viduarum de copula in matrimonio habita, imaginata ut presente, sicut & conjugandorum de habenda, peccatum est mortale, tam ratione objecti, quàm ratione effectus quem ejusmodi delectationes per se nata sunt causare.

43 **R**atione objecti quidem, sive actus representati, utpote qui ipsis modò non est licitus, sed prorsus illicitus. Cùm igitur delectatio talis sit, quale objectum de quo est delectatio, & objectum sit ipsis de præsentem mortaliter illicitum, delectatio de illo ut præsentem pariter est ipsis mortaliter illicita.

44 Ratione effectus verò: quia ejusmodi delectatio per se nata est causare commotionem partis sensitivæ, spirituumque generationi servientium. Dum enim talis objecti, ut præsentis, delectatione animus pascitur, pars sensitiva, sicut & imaginativa ut plurimum inde commovetur, & ad feminis decisionem excitatur. Ejusmodi verò commotiones de præsentem excitare cùm sit ipsis graviter illicitum; ita & voluntariè admittere causam per se natam eas excitare.

Et idè assertionem nostram tradunt DD. communiter contra Emmanuelem Sa, Salas, &c.

45 Sunt quidem aliqui, qui cum Sylvio q. 74. a. 4. quæsto 2. & Card. de Lugo de pœnit. disp. 10. sect. 6. §. 4. n. 156. delectationem sensibilem partis sensitivæ, à delectatione seu gaudio spirituali voluntatis distinguentes, existimant ipsis non esse mortaliter illicitum simplici volitivoque voluntatis affectu gaudere quòd actum illum experti, vel experturi sint, absque eo quòd illum representent ut præsentem. Sed cùm hoc periculosum sit, in praxi non est de facili admittendum, mortaleque esse asserunt Palao, Dicastillo, & alii.

CAPUT VI.

Ipsis etiam conjugatis mortale est, veneream in carne sua delectationem in absentia comparis, morose de copula cum comparte cogitationibus, voluntariè excitare.

46 **T**amet si enim mortaliter peccare non videantur ratione objecti, dum sibi representant conjugalem actum ut præsentem: utpote quem præsens status facit ipsis per se licitum: Joannes Nider, Sylvester, Navarrus, aliique graviores non sine ratione censent ipsos mortaliter peccare ratione effectus, seu venereæ illius delectationis in carne sua volun-

tariè excitatæ: utpote quæ provenit ex commotione spirituum generationi servientium, quæ est inchoata quædam feminis decisio, quæ eùm in absentia comparis non sit inchoatio actus conjugalis; superest ut sit inchoatio quædam pollutionis, quæ ipsis licita non est.

Accedit quòd velle in carne sua veneream excitare delectationem, absente comparte, videatur esse mortale ratione objecti, sive ratione istius venereæ delectationis: utpote quam conjugium non permittit, nisi conjugaliter excitatam: conjugaliter verò non excitatur, nisi dum captatur ex actu conjugali hinc & nunc exercito, vel in ordine ad illum exercendum, quorum neutrum sit, absente comparte.

Et hinc est quòd v. g. tactus impudici priorum pudendorum, etiam ob solam delectationem carnalem, inde naturaliter surgentem, in absentia comparis sint ipsis graviter illiciti, ut meritò docent Montefinus, Vasquez, & Doctores communius, etiam indulgentiores, ut Diana, Joannes Sancius, Gobat, &c. contra Sanchez, Perez, & Castro-Palaum. Neque enim conjugium permittit ipsis secum captare veneream delectationem, sed cum conjugate. Illi proinde tactus non sunt conjugales, sed non conjugales, & nimis infames. Neque deserviunt fini vel usui matrimonii (quorum alterutri deservire debent, ut excusentur à mortali.) Non fini: quia non deserviunt generationi. Non etiam usui: utpote ad quem non referuntur ex fine operantis, qui est sola carnalis voluptas ejusmodi tactus. Neque ex fine operis: cùm tactus illi ex fine operis, sive ex seipsis, indifferenter ordinabiles sint ad actum conjugalem, vel non conjugalem; sicut & ad decisionem effusionemque feminis naturalem, vel contranaturalem, sive ad pollutionem, cujus periculo nimis magno se conjuges exponunt, dum seipso, absente comparte, tam turpiter tangunt, cum intentione venereæ delectationis.

Denique tactus illi, in absentia comparis, ex se non magis, imò minus sunt conjugales (id est ex se tendentes ad opus conjugale) non magis proinde, imò minus à mortali excusabiles, quàm plerique alii tactus infames, quos conjugati, nimia libidine furentes, inter sese aliquando exercent, v. g. alter alterius pudenda osculando, ea in os, vel inter compressa uxoris ubera immittendo, vel in præpostero vase ipsius perficando, &c. (ignoscant castæ aures, infamias istas non sine ingenti pudore commemoranti.) Atqui ejusmodi turpitudines ne quidem à mortali excusantur, dum exercentur animo consummandi, non ibi, sed in vase naturali: cùm nimiam contineant indecentiam, quam satis indicat maximus conjugatorum pudor in iis confitendis. Unde Sanchez, postquam l. 9. de matrim. in 1. edit. propudiosas turpitudines illas à mortali excusasset; in edicione Antuerpiensi anni 1614. id meritò retractavit. Neque verò conjugatis usque adeò laxandæ sunt habenæ turpitudinis,

ut laxiores nonnulli faciunt apud Guinemium tr. de matrim. proposit. 4. & 6. Neque sanctitas christiani conjugii, nuptialisque benedictio tam immanem Christianorum libidinem excusat à grandi peccato; hoc enim sine horrore vix aut ne vix quidem cogitari potest, cum Apóstolus dicat, quòd eos vocavit Deus non in immunditiam, sed in sanctificationem, ut sciat unusquisque vas suum possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderii, sicut Gentes, quæ ignorant Deum. 1. Thessalon. 4.

CAPUT VII.

Morosa delectatio est peccatum ejusdem speciei, cujus est actus illicitus, de quo habetur delectatio.

- 50 **E**st communissima sententia Doctorum, Epóst. S. Thomam proximè referendum, & S. Antonium p. 2. tit. 5. c. 1. §. 6. contra Valquez, Azorium, Reginaldum, & Castro-Palaum. Dicit ergo assertio, quòd morosa delectatio de copula soluti cum soluta pertineat ad speciem fornicationis, de copula cum conjugata ad speciem adulterii, de copula cum Moniali ad speciem sacrilegii; ideò que explicandum sit in confessione delectationis objectum.
- 51 **P**robatur 1°. autoritate S. Thomæ q. 15. de verit. a. 4. ad 8. dicentis quòd delectatio alicujus operationis, & ipsamet operatio, ad idem genus pertinent, sicut & operatio virtutis, & delectatio de eadem, ad eandem virtutem pertinent. *Fusti enim est, & operari, & delectari de justis operibus.* Et infra: *Delectatio, qua consequitur cogitationem ex parte rei cogitata, in idem genus coincidit cum delectatione exterioris actus...* Unde constat, quòd talis delectatio, secundum genus suum, inordinata est, inordinatione quæ est inordinata delectatio exterior. Et a. 6. *Delectatio alicujus operationis, & ipsa operatio, ad idem genus peccati reducuntur.* Et in 4. dist. 31. q. 2. a. 3. *Secundum Philosophum in 10. Ethic. idem judicium est de delectatione & opere.*
- 52 **2°.** ratione ejusdem S. Doctoris ad 8. supra, quia nullus delectatur in aliquo, nisi afficiatur ad illud: nullus proinde delectatur de fornicatione, sine affectu ad fornicationem; affectus verò ad fornicationem contrahit malitiam illius; eò quòd affectus ad objectum, sicut & amor illius, speciem contrahat ab objecto, juxta illud Osee 9. *Facti sunt abominabiles, sicut ea qua dilexerunt. Et talis est unusquisque, quale est quod diligit.*
- 53 **N**ec hoc verum est de solo affectu & amore efficaci. Quare enim affectus efficaces ab objectis specificantur? Nonne quia essentialiter in ea tendunt? Atqui etiam inefficaces essentialiter in ea tendunt.
- 54 **N**ec magis verum est, quod aliqui dicunt, affectus inefficaces specificari à solis objectis formalibus, seu motivis. Tam enim inefficaces, quàm efficaces, specificantur ab objectis, etiam materialibus, secundum omnem

specificam rationem, quæ illis cognoscitur in esse. Quemadmodum enim affectus inefficaces malitiam mortalem sumunt ab objecto mortaliter malo, cognito ut tali, etiam si non ferantur in objectum mortaliter malum formaliter ut tale; ita speciem malitiam sumunt ab objecto mortaliter malo malitiæ talis speciei, cognito ut tali, etiam si non ferantur in objectum malum malitiæ talis speciei, formaliter ut tale.

Et hinc 3°. probatur assertio, quia delectatio morosa malitiam mortalem contrahit ab objecto mortaliter malo, cognito ut tali, tamen si sub ea ratione non excitet delectationem: similiter ergo contrahit malitiam talis speciei, ab objecto cognito in ratione malitiam talis speciei, tamen si sub ea specifica ratione non excitet delectationem. Antecedens nullus negare potest: aliàs delectatio morosa, imò & desiderium efficax ratio vel nunquam foret mortalis: cum malitia mortalis objecti, formaliter ut talis, ratio vel nunquam excitet delectationem. *Nemo enim intendens in malum operatur.* Eo tamen non obstante, homo qui peccat, licet per se non velit deformitatem peccati; tamen deformitas peccati aliquo modo cadit sub voluntate peccantis (indirectè scilicet, & interpretativè) dum scilicet magis eligit deformitatem peccati incurere, quàm ab actu cessare. S. Thomas q. 3. de malo a. 2. Consequentiarum bonitatem demonstrat paritas omnimoda. Quemadmodum enim qui efficaciter desiderat fornicationem cum femina, sciens esse consanguineam, Deo sacram, &c.; sic qui morosè delectatur de cogitata fornicatione cum femina, sciens esse consanguineam, Deo sacram, &c. licet per se & directè non velit deformitatem incestus, sacrilegii, &c. vult tamen indirectè & interpretativè, dum magis eligit delectari de cogitata fornicatione cum consanguinea, Deo sacra, &c. cognita ut tali, quam ab ea delectatione cessare.

4°. aliàs delectationes omnes morosæ, in materia venerea, forent ejusdem speciei, non obstante quacumque diversitate objecti, sive utique delectatio foret de copula adulterina, incestuosa, sacrilega, &c. sive de bestiali, sodomitica, &c. saltem quando delectationis motivum non forent objecta illa formaliter ut talia, sed quæ carnalem delectationem excitantia præcisè. At contrarium sequitur ex doctrina Sanctorum, secundum quam sicut aspectus voluntarius spectaculorum inhonestorum contrahit malitiam specificam objecti repræsentati; ita & cogitatio morosa, quæ est aspectus quidam internus. Id autem quod proximè dixi de aspectu spectaculorum, &c. hæc elegantibus verbis Salvianus exprimit l. 6. de provid. *Speaculorum impuritates nunquam faciunt & agentium, & aspicientium crimen, dum spectantes hæc comprobant, & libenter vident, omnes ea visu ac assensu agunt, ut verè in eos Apostolicum illud cadat: "quia digni sunt morte, ac non solum qui faciunt, sed etiam qui consentiunt"*